

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

A. Baggrund for lovforslaget

Fremskridt og nybrud i forskningen og udbredelse af forskningsbaseret viden har i moderne videnssamfund afgørende betydning for både den videnskabelige og den velfærdsmæssige udvikling. Det er en del af regeringsgrundlaget at skabe de bedst mulige rammer for et stærkt offentligt og privat forskningssystem i Danmark, der kan sikre fri forskning samt bidrage til et øget samspil mellem offentlig og privat forskning. Oprettelsen af Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling (Videnskabsministeriet) og det igangsatte reformarbejde for universiteter, sektorforskning og det øvrige forsknings- og innovationssystem skal ses på den baggrund.

Dansk forskning bedømmes generelt i både nationale og internationale evalueringer til at være af høj kvalitet. Ved siden af faste basisbevillinger til institutioner med forskning såsom universiteter, sektorforskningsinstitutioner og hospitaler finansieres den offentlige forskning ved de bevillinger, som udbydes i konkurrence via de statslige forskningsråd, Danmarks Grundforskningsfond, Forskeruddannelsesrådet samt særlige forskningsprogrammer og –udvalg i ministerier. Denne del af det offentlige forskningssystem har imidlertid i de senere år været genstand for diskussion, hvad angår struktur, organisering, prioritering og koordination. Det har været fremført, at systemet er blevet for forgrenet og uigennemskueligt med for mange puljer, organer, udvalg og programkomiteer, at det ikke i tilstrækkeligt omfang har formået at prioritere strategisk omstilling og fornyelse af forskningen, og at det har manglet en koordination mellem de forskellige indsatser og initiativer. Mulige ændringsforslag er bl.a. blevet drøftet af Danmarks Forskningsråd (*Danmarks Forskningsråds årsrapport 1999 – kortlægning af de offentlige forskningsmidler*, december 1999) og af Forskningskommissionen (*Betænkning nr. 1406*, september 2001) samt i en lang række hørings svar til Forskningskommissionens betænkning.

Diskussionen var samtidig aktuel, da den gældende lov har en bestemmelse, hvorefter loven skulle revideres i folketingsåret 2001-02, jf. § 14, i lov om forskningsrådgivning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 676 af 19. august 1997. Revisionen blev efterfølgende udskudt til folketingsåret 2002-03, jf. lov om ændring af lov om forskningsrådgivning m.v., jf. lov nr. 276 af 8. maj 2002.

Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling (videnskabsministeren) har udarbejdet et forslag til en reform af det forskningsrådgivende system, som har været drøftet med Folketinget, og den 31. oktober 2002 indgik alle partier i Folketinget en politisk aftale om en reform. Aftalen omfatter institutionelt Danmarks Forskningsråd, de seks statslige forskningsråd, Forskningsforum, de offentlige forskningsudvalg, nedsatte programkomiteer, Danmarks Grundforskningsfond og Forskeruddannelsesrådet.

B. De gældende regler

Danmarks Forskningsråd, de statslige forskningsråd, Forskningsforum og de offentlige forskningsudvalg

De gældende regler om Danmarks Forskningsråd, de statslige forskningsråd med Forskningsforum samt et antal offentlige forskningsudvalg er fastsat i lov om forskningsrådgivning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 676 af 19. august 1997, som ændret ved lov om ændring af lov om forskningsrådgivning m.v., jf. lov nr. 276 af 8. maj 2002. Heri er angivet, hvad man hidtil har forstået som den tredelte forskningsrådgivende struktur med Danmarks Forskningsråd som den ene del, de statslige forskningsråd som den anden del og de offentlige forskningsudvalg som den tredje del.

Danmarks Forskningsråd

Danmarks Forskningsråd består af en formand og otte medlemmer, som alle skal være anerkendte forskere eller forskningskyndige og tilsammen repræsentere indsigt i universiteter, sektorforskning og i erhvervslivets forskning. Rådets primære opgave er efter anmodning eller på eget initiativ at rådgive videnskabsministeren, Folketinget og øvrige ministre om